

2019-04-04

Miljö- och bygglovsnämnden

Redovisning av 2018 års tillsyn på förskolor, samt närmiljögruppens LEAN-arbete

Bakgrund

Under hösten 2018 gjorde närmiljögruppen föranmälda inspektioner på 31 förskolor, öppna förskolor och familjedaghem i kommundelarna Jakobsberg, Kallhäll och Stäket. Syftet med projektet var att kontrollera verksamheternas egenkontroll med fokus på radon, rutiner för oväntade händelser (driftstörning), hygienrutiner och ventilation. Vi gjorde också en uppföljning av projektet giftfri förskola från hösten 2016.

Vi gjorde tidigare en värdeflödeskartläggning på tillsynen av skolor och förskolor i enlighet med LEAN. Vi följde nu de nya rutiner som vi tog fram i samband med LEAN-arbetet. Innan vi gick ut på inspektion bjöd vi in alla förskolechefer, både för kommunala och privata förskolor, till en utbildning om egenkontroll i förskolan. På utbildningen gick vi igenom vår och deras roll. Vi tog upp exempel på problem som kan uppstå i inomhusmiljön och hur en fungerande egenkontroll kan hjälpa till att minska riskerna. Vi gick också igenom vad tillsynen skulle handla om, och vilka ändringar vi gjort i vår handläggning i samband med LEAN-arbetet.

Tidigare har vi skickat ut en inspektionsrapport efter inspektionen. Vi valde nu att gå direkt på beslut, detta för att tydliggöra för verksamhetsutövarna vad de ska göra samt för att det är mer rättsäkert. Om verksamheterna inte svarar inom utsatt tid har vi möjlighet att direkt skriva ett beslut förenat med ett vitesbelopp.

Resultat

Enligt egenkontrollförordningen ska verksamheten omgående rapportera till tillsynsmyndigheten (miljö- och bygglovsnämnden) om det inträffar en driftstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenhet för människors hälsa eller miljön. Vid inspektionerna kontrollerade vi verksamheternas rutiner för detta. Nio verksamheter hade en skriftlig rutin, hos 22 verksamheter saknades det.

Skriftlig rutin för radon saknades hos 22 verksamheter. Även om fastighetsägaren ofta gör mätningarna ska verksamheterna enligt egenkontrollen bevaka att mätning görs när den ska (vid ombyggnation/ändring av ventilationen, eller om resultaten är över 10 år gamla) och att åtgärder görs om radonresultaten är för höga. Vi kontrollerade även om verksamheterna hade radonresultat i tillräcklig omfattning. Åtta verksamheter hade brister. Bristerna var att verksamheterna saknade radonresultat (eventuellt finns de hos fastighetsägaren), att mätningar gjorts i för få rum eller att mätningarna var för gamla.

De flesta verksamheter hade bra hygienrutiner. Två verksamheter hade inte rutiner för blöjbyte uppsatta vid skötborden, och en verksamhet saknade rutiner för att minska spridningen av smittsamma sjukdomar.

18 verksamheter hade brister vad gäller ventilationen. De brister som förekom gällde bland annat att verksamheter saknade aktuellt ventilationsprotokoll, ventilationen hade låga luftflöden och det fanns oklarheter kring vilken sorts ventilation som lokalerna hade. Vi har startat uppföljningsärenden mot fastighetsägaren över sådant som verksamheterna inte har rådighet över (ombyggnad av ventilationen, luftflödesmätning etc.), och det kommer förmodligen bli fler ärenden. 15 verksamheter saknar även maxpersonangivelser baserade på ventilationen. Maxpersonangivelser är hur många personer som får vistas i ett rum med avseende på ventilationen. Om det vistas fler personer i lokalen än vad ventilationen klarar av kan halten av föroreningar i luften stiga, risken för smitta kan öka och koldioxidhalten stiger vilket kan leda till huvudvärk och trötthet.

Slutsats

Det kan vara svårt att få verksamheterna att förstå sitt ansvar för frågor som fastighetsägaren sköter, t.ex. radon och ventilation. När det gäller frågor som de själva har mer rådighet över, t.ex. hygienrutiner, är engagemanget och kunskapen oftast större.

Vi upplevde att många verksamheter som deltagit på utbildningen hade ett större engagemang än vi sett tidigare. Att hålla en utbildning om egenkontroll eller något annat relevant ämne i uppstarten av ett projekt är därför någonting vi vill fortsätta med. Både vid utbildningen och på inspektionen pratade vi om verksamheternas ansvar att rapportera till oss om det inträffar en driftstörning. Då många verksamheter inte kände till det innan hade de inte hunnit skapa en rutin innan vi kom ut på inspektion. Vi har däremot märkt att det är någonting som många känner till nu, då vi har fått in ett flertal rapporteringar om driftstörning där vi har behövt starta ett uppföljningsärende.

Freja Nilsen
miljöinspektör